

CO_800_PROTICHEMICKÉ, PROTIRADIAČNÉ A PROTIBIOLOGICKÉ OPATRENIA

CO_800_Protichemické, protiradiačné a protibiologické opatrenia

Protichemické, protiradiačné a protibiologické opatrenia sú opatrenia určené predovšetkým na zníženie alebo na vylúčenie následkov pôsobenia nebezpečných látok. Nebezpečné látky sa členia na chemické nebezpečné látky, rádioaktívne nebezpečné látky a biologické nebezpečné látky

Na možný vznik mimoriadnej udalosti s únikom nebezpečnej látky v katastri obce sú protichemické, protiradiačné a protibiologické opatrenia nasledovné:

CO 800 1 Monitorovanie

Monitorovanie územia je opatrenie nevyhnutné na zistenie a hodnotenie situácie pred vznikom mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky, v období jej trvania a po odstránení jej následkov. Cieľom monitorovania územia v oblasti ohrozenia je vyhodnotiť stav zložiek životného prostredia a zdravotného stavu osôb a zvierat, ktoré sú ohrozené mimoriadnou udalosťou spojenou s únikom nebezpečnej látky.

Sieť včasného varovania o radiačnej situácii je tvorená systémom monitorovacích miest pre nepretržité meranie príkonu dávkového ekvivalentu gama žiarenia zo vzduchu na území Slovenskej republiky na bezodkladné informovanie o jeho zvýšení nad úroveň prírodného radiačného pozadia.

Po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky veľkosť oblasti ohrozenia okolo objektu vyhodnocuje a určuje prevádzkovateľ; aktuálne informácie poskytuje prostredníctvom informačnej služby civilnej ochrany.

Samotná obec sa nenachádza v pásme A alebo B jadrového zariadenia, a ani v obci sa nenachádza prevádzka, ktorá by bola v zmysle §16 ods. 1 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov ohrozovateľom. Pri MU s únikom NL bude miestna samospráva prijímateľom informácii od zložiek IZS a príslušnej štátnej správy.

Monitorovanie územia na prítomnosť NL budú v obci vykonávať príslušníci hasičského a záchranného zboru analyzátorom plynov, ktorý je vo výstroji HaZZ. Zisťovanie koncentrácie NL sa vykoná po príchode zasahujúcej jednotky a potom každých 30 minút.

O výsledkoch merania budú informovať cestou veliteľa jednotky predsedu KŠ obce. Ten bude následne informovať:

- Okresné riaditeľstvo Hasičského a Záchranného zboru v Žiline,
- Okresné riaditeľstvo policajného zboru,
- Okresný úrad Žilina – odbor krízového riadenia.

CO 800 2 Varovanie a vyzozumenie

Varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb sa plánuje v oblasti ohrozenia a vykonáva sa ihneď po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky.

Konkrétnu povinnosť vykonávať varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb má:

- Ministerstvo vnútra SR - ak ohrozenie presiahne územie kraja,
- Okresný úrad v sídle kraja - ak ohrozenie presiahne hranicu pôsobnosti okresného úradu, a ak tak nevykonali zákonom určené právnické osoby alebo fyzické osoby oprávnené na podnikanie,
- Okresný úrad - ak ohrozenie presiahne katastrálne územie jednej obce,
- Obec (mesto) - vždy na svojom území.

Sieť včasného varovania o radiačnej situácii v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR pozostáva z 23 monitorovacích staníc pre meranie príkonu priestorového dávkového ekvivalentu gama žiarenia zo vzduchu v nSv/h v plnoautomatizovanom nepretržitom režime. Monitorovacie stanice sú fyzicky nainštalované na konštrukcii vybratých elektronických sirén.

CO 800 3 Evakuácia a ukrytie osôb

Pri MU spojených s únikom NL, pri haváriách pri preprave, pri teroristickom útoku alebo inom zámernom alebo náhodnom použití sa evakuácia plánuje a bude sa organizovať a vykonávať v závislosti od vývoja reálnej situácie.

Externá MU: Evakuáciu obyvateľstva z dôvodu externého ohrozenia vyhlási Krízový štáb (KŠ) obce, ktorý bude túto evakuáciu riadiť. Evakuáciu zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v organizáciách, ktoré sú v ohrozenom priestore vyhlásia a budú riadiť členovia KŠ na základe varovania (vyhlásenie všeobecného ohrozenia), podľa pokynov predsedu krízového štábu (KŠ) obce alebo OÚ Žilina – OKR.

V prípade rozrušenia vodných stavieb je po vyhlásení evakuácie odborom krízového riadenia nariadené bezodkladné zastavenie prevádzky a zamestnanci odchádzajú (pešo, autom) do miesta svojho trvalého pobytu a riadia sa pokynmi orgánov štátnej správy. Určení zamestnanci musia zabezpečiť prevádzku tak, aby boli minimalizované škody a nedošlo ku kumulatívnym a synergickým javom (vypnúť hlavné uzávery el. energie, vody, plynu, odstaviť prevádzku technologických zariadení).

Na konci evakuačných trás budú evakuované osoby upozornené, aby sa nevracali do ohrozeného priestoru a vyzvaní, aby sa rozišli do svojich domovov. Osoby, ktoré budú potrebovať lekársku pomoc budú vozidlami rýchlej zdravotníckej pomoci odvezené na ošetrovanie do nemocnice. Osoby, ktoré sa nebudú môcť vrátiť do svojich domovov budú vyzvané, aby vyčkali na rozhodnutie krízového štábu (KŠ) obce alebo OÚ OKR na ich umiestnenie do miesta ubytovania evakuovaných.

Interná MU: Evakuáciu v prípade vzniku MU v katastri obce vyhlasuje a riadi KŠ obce. Pri evakuácii je potrebné brať ohľad na aktuálne hodnoty meteosituaácie a charakter daného ročného obdobia v ohrozenom území vztiahnuté na charakteristiku NL.

Evakuácia osôb z postihnutej oblasti sa bude vykonávať formou:

- krátkodobej evakuácie,
- samovoľnej evakuácie s usmerňovaním prostredníctvom záchranných zložiek

Poznámka: pri evakuácii je potrebné dbať na osobnú ochranu evakuovaných osôb prostredníctvom používania najrýchlejšie dostupných improvizovaných prostriedkov osobnej ochrany.

Celý priebeh evakuácie sa riadi a koordinuje podľa plánu evakuácie. V prípade požiaru sa zamestnanci, obyvatelia a prevzaté osoby riadia v zmysle Požiarneho evakuačného plánu a sústreďujú na určenom zhromažďovacom mieste. Ak po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky nemožno vykonať evakuáciu podľa osobitných predpisov, ochrana osôb sa zabezpečuje ukrytím v stavbách, v ktorých sa osoby nachádzajú.

Ukrytie osôb

Ukrytie osôb sa plánuje a realizuje v oblasti ohrozenia v závislosti od druhu nebezpečných látok a ich účinkov na ľudský organizmus.

V objektoch obce pri MU spojených s únikom NL pri haváriách pri preprave, pri teroristickom útoku alebo inom zámernom alebo náhodnom použití, by sa jednoduché úkryty budované svojpomocne z časových dôvodov nedali uviesť do stavu technickej pripravenosti a zabezpečenia príjmu ukryvaných osôb, preto sa ich budovanie neplánuje. Ukrytie osôb sa bude vykonávať len v takých prípadoch, kedy o tom rozhodne krízový štáb obce alebo príslušný OÚ OKR.

CO 800 4 Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov

Reguláciu pohybu osôb a dopravných prostriedkov v prípade úniku NL bude riadený pri konkrétnej MU a zväžení rozsahu následkov, pri vzniku MU.

KŠ v spolupráci s KŠ OÚ Žilina a prostredníctvom príslušníkov PZ SR zabezpečia:

- a) Odklonenie dopravy a zákaz vjazdu do ohrozenej oblasti,
- b) Zabránenie vstupu nepovolaným osobám do oblasti ohrozenia,

- c) Zabezpečenie plynulosti prechodu odborných jednotiek, ktoré sú potrebné na záchranné práce zabezpečia členovia štábu, poprípade nimi poverené osoby,
- d) Zabezpečenie plynulosti odsunu osôb z oblasti ohrozenia,
- e) Zabránenie evakuantom v predčasnom návrate do pásma,
- f) Zabránenie rozširovaniu následkov pôsobenia nebezpečných látok mimo oblasti ohrozenia,
- g) Určenie a zriadenie kontrolných stanovišť.

Poriadkové a bezpečnostné zabezpečenie v objekte bude riešené KŠ obce. Prípady samovoľnej evakuácie (neorganizované opustenie ohrozeného priestoru) bude riešiť KŠ obce poverený zamestnanec. Uzamknutie obecných budov po odchode všetkých zamestnancov o a osôb prevzatých do starostlivosti, vykonanie kontroly celého objektu s dôrazom na jeho vyprázdnenie, uzavretie inžinierskych sietí, zabezpečenie pracovísk vykoná – člen štábu alebo poverený zamestnanec obce. Následne odovzdá priestor príslušníkom policajného zboru SR. Zamedzenie prístupu cudzích osôb do priestorov ohrozených mimoriadnou udalosťou zabezpečuje Okresné riaditeľstvo PZ v Žiline.

CO 800 5 Predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť

Prvá predlekárska pomoc je súborom činností, ktoré slúžia na bezprostrednú pomoc pri náhlom postihnutí zdravia s cieľom čo najviac minimalizovať následky u postihnutého. Môže byť poskytnutá kdekoľvek a kedykoľvek, spravidla po odsune postihnutého z kontaminovaného priestoru. Realizuje sa pred poskytnutím neodkladnej zdravotnej starostlivosti bez špecializovaného vybavenia. Jej súčasťou je aj privolanie zdravotníckej odbornej pomoci.

Predlekársku pomoc zamestnancom a osobám prevzatým do starostlivosti budú poskytovať zamestnanci, ktorí absolvovali kurz na poskytovanie prvej predlekárskej pomoci, príp. osoby so zdravotníckym vzdelaním z obyvateľov obce.

Pozostáva z niekoľkých základných krokov:

1. posúdenie ohrozenia života,
2. posúdenie stavu vedomia
3. zabezpečenie životných funkcií,
4. ukľudnenie a zaistenie lekárskej pomoci.

Následne po poskytnutí predlekárskej prvej pomoci budú zranení a postihnutí odsunutí do nemocnice s využitím prostriedkov rýchlej zdravotnej služby.

CO 800 6 Individuálna ochrana osôb

Individuálna ochrana osôb sa zabezpečuje improvizovanými prostriedkami a špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany, ktoré sa používajú bez vyzvania ihneď po varovaní zamestnancov a obyvateľstva po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky, pričom:

- improvizovanými prostriedkami sa rozumejú prostriedky, ktoré sa zhotovujú na ochranu dýchacích ciest, očí a nekrytých častí tela z bežne dostupných materiálov, ktoré sú určené len na nevyhnutný čas pri evakuácii alebo na krátkodobý nevyhnutný pohyb vonku
 - OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A OČÍ – zabezpečuje sa prostriedkami individuálnej ochrany
 - OCHRANA POVRCHU TELA – zabezpečuje sa vhodným oblečením a použitím odevných doplnkov na nechránené časti tela (čapica, rukavice, pláštenka, a pod.).
- špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany osôb sa rozumejú ochranné pomôcky dýchacích ciest a povrchu tela pôsobiace proti účinkom nebezpečných látok. Vybavenie týmito prostriedkami je zabezpečené pre KŠ obce.

CO 800 7 Hygienická očista

Hygienická očista osôb je zameraná na obmedzenie pôsobenia, alebo na odstránenie nebezpečných látok z povrchu tela. Očista sa plánuje osobitne pre obyvateľstvo a osobitne pre členov jednotiek civilnej ochrany, ktoré sú určené na záchranné práce.

Očista sa člení na:

- a) **čiasťoční**, ktorá zabezpečí obmedzenie pôsobenia následkov nebezpečných látok na čo najmenšiu možnú mieru. Vykonáva sa ihneď po kontaminácii svojpomocou dostupnými prostriedkami - vodou..
- b) **úplný**, ktorá zabezpečí odstránenie následkov nebezpečných látok z povrchu tela: vykonáva sa v čo najkratšom čase po opustení kontaminovaného priestoru vo vopred určených zariadeniach CO. (hygienické zariadenia, školy, športové haly, podľa rozhodnutia orgánov mesta)

Bude vykonávaná len u osôb, u ktorých došlo k priamemu styku pokožky s NL. Bude vykonaná v priestoroch hygienického zariadenia opláchnutím postihnutého miesta čistou vodou.

Prípadne vykonávanie hygienickej očisty pri MU spojených s únikom NL pri haváriách pri preprave, pri teroristickom útoku alebo inom zámernom alebo náhodnom použití sa bude organizovať a vykonávať v závislosti od vývoja reálnej situácie v hygienických zariadeniach, ktoré budú zriadené podľa pokynov KŠ obce.

Postup pri hygienickej očiste vykonanej svojpomocne

Pre obyvateľstvo obce a osoby, bude základným prvkom očisty výmena kontaminovaného odevu za čistý, prípadne aspoň vrchné vrstvy odevu, ktoré sú najviac kontaminované. Kontaminovaný odev a obuv bezpečne odstrániť a zlikvidovať alebo uskladniť.

- dôkladne sa osprchovať, použiť mydlo, šampón s dôrazom na vlasy, uši, oči, riadne vypláchnuť ústa,
- v prípade nedostatku vody (vždy použiť nekontaminovanú vodu) je možné, použiť navlhčenú látku a otierať nezakryté časti tela,
- v prípade kontaminovanej vody otierať nezakryté časti tela suchou nekontaminovanou látkou, tampónom a pod.

CO 800 8 Dekontaminácia

Dekontamináciu terénu, budov a materiálu v prípade potreby vykonajú záchranné zložky v závislosti od druhu NL.

CO 800 9 Zabezpečenie ochrany zamestnancov, ktorí nemôžu skončiť pracovnú činnosť a nachádzajú sa v oblasti ohrozenia

V prevádzke sa nevykonávajú činnosti a postupy, v ktorých nemožno ukončiť pracovnú činnosť v prípade ohrozenia zdravia zamestnancov. KŠ obce a jednotky CO, ktoré budú vykonávať činnosť v prípade mimoriadnej udalosti sú vybavené špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany.

CO 800 10 Likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia

Likvidáciu úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia budú vykonávať príslušníci HaZZ v spolupráci s ostatnými záchrannými zložkami.

CO 800 11 Profylaxia

Profylaxia je súhrn preventívnych, ochranných a liečebných opatrení na zamedzenie vzniku ochorení osôb a zvierat.

- jódová profylaxia – nie je potrebné plánovať a realizovať

- špecifická profylaxia, vzhľadom na používaný druh NL – nie je potrebné zabezpečenie včasného podania liečiv na účel obmedzenia toxických účinkov chemických nebezpečných látok na organizmus,
- širokospektrálna a špecifická profylaxia pri úniku biologických nebezpečných látok – nie je potrebné zabezpečiť systém opatrení, ktoré majú zabrániť ochoreniu alebo šíreniu ochorenia.

CO 800 12 Zákaz a regulácia spotreby kontaminovaných potravín, vody a krmív

Po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky a prípadnej kontaminácie potravín, vody a krmív vydá ihneď KŠ obce zákaz spotreby kontaminovaných potravín, vody a krmív.

CO 800 13 Veterinárne opatrenia

V prípade potreby sa budú opatrenia realizovať v súlade s nariadeniam štátnej veterinárnej a potravinovej správy.

CO 800 14 Opatreniami na zabezpečenie záchranných prác

Záchranné práce sú činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo z postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Záchranné práce vykonávajú základné záchranné zložky integrovaného záchranného systému, ostatné záchranné zložky integrovaného záchranného systému a osoby povolané na osobné úkony.

Opatreniami na zabezpečenie záchranných prác sú:

- individuálna ochrana osôb vykonávajúcich záchranné práce,
- zabezpečenie režimu práce, odpočinku a striedania
- materiálne a technické zabezpečenie činnosti
- vzdelávanie a príprava